

Nr 123.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående pension
åt trädgårdsbiträdet A. Andersson; given Stockholms slott
den 24 mars 1916.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att trädgårdsbiträdet vid folkskoleseminariet i Lund Anders Andersson må från och med månaden näst efter den, i vilken han entledigas från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 400 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

K. G. Westman.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 mars 1916.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
 VON SYDOW,
 friherre BECK-FRIIS,
 STENBERG,
 LINNÉR,
 MÖRCKE,
 VENNERSTEN,
 WESTMAN,
 BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Westman anförde:

Pension åt
trädgårdsbi-
trädet A.
Andersson.

I en av domkapitlet i Lund med eget underdånigt utlåtande den 9 februari 1916 till Kungl. Maj:t överlämnad skrivelse har rektorn vid folkskoleseminariet i Lund Ch. Swanborg hemställt, att pension måtte från och med år 1917 beredas trädgårdsbiträdet vid nämnda seminarium Anders Andersson och att denna pension icke måtte sättas lägre än till 500 kronor om året.

Vid skrivelsen voro fogade

dels en av Andersson hos rektorsämbetet gjord ansökning i ämnet,
dels frejdbetyg, utvisande att Andersson är född den 16 mars 1850
och änklings,

dels ett av seminariets läkare F. Ask utfärdat intyg därom, att Andersson befunnits lida av kronisk ledgångs- och muskelreumatism samt recidive-

rande bensår av svårartad beskaffenhet, vilka kunde hållas inom rimliga gränser endast genom stillaliggande; att denna åkomma hade sin orsak uti genom tungt arbete (i seminariets tjänst) förvärvade svåra åderbräck; samt att Ask på grund härav ansåge, att Andersson vore fullständigt oförmögen att genom sitt arbete försörja sig och att denna arbetsoförmåga kunde betraktas såsom varaktig, d. v. s. sannolikt för framtiden bestående,

dels intyg av läraren i trädgårdsskötsel vid seminariet, att Andersson, som den 11 april 1886 antagits såsom arbetsbiträde i seminariets trädgård, ådagalagt synnerligen god arbetsvilja och arbetsförmåga samt städse med plikttrohet och ansvarskänsla utfört sitt arbete, vilket vore värt allt beaktande, särskilt då hänsyn toges till hans dagliga beröring med seminariets ungdom,

dels ock utdrag av protokoll vid lärarsammanträde vid folkskoleseminariet i Lund den 21 januari 1916, enligt vilket lärarkollegiet enhälligt uttalat den förhoppningen, att pension måtte beviljas den gamle trotjänaren, som flera av de äldre lärarna kände sedan decennier tillbaka och vars nit och redlighet de kunde vitsorda.

Enligt vad av handlingarna i ärendet framgår, har Anderssons arbetsinkomst till en början utgjort 9 kronor i veckan, men sedermera ökats, så att han numera uppbär 18 kronor i veckan.

I förberörda skrivelse har seminariets rektor till stöd för sin hemställan anfört bland annat:

Andersson, som vore född den 16 mars 1850 och antagits till trädgårdsbiträde den 11 april 1886, hade sålunda varit anställd i seminariets tjänst nära 30 år. Han hade därunder icke endast sysslat med grövre arbeten utan även till viss utsträckning haft sig anförtrodd den dagliga försäljningen av trädgårdsprodukter, en uppgift, som han skött till såväl seminariets som allmänhetens belåtenhet, och hade han punktligt och ärligt redovisat för omhänderhavda medel. För långvarig och trogen tjänst hade han belönats med patriotiska sällskapets medalj. Hansandel hade alltid varit hedrande.

Som framginge av det närslutna läkarbetyget lede Andersson av sjukdom, på grund varav han för framtiden ansåges oförmögen att medelst arbete kunna försörja sig; då han därtill vore medellös och då — efter vad rektor inhämtat — det bidrag, som han kunde påräkna från folkpensioneringen, icke komme att uppgå till mer än omkring 70 kronor årligen, tedde sig framtiden för honom synnerligen bekymmerfull.

Domkapitlet har i ämnet anfört, att ehuru Andersson icke varit upptagen i seminariets ordinarie stat, domkapitlet likväl, då han under 30 år varit anställd såsom trädgårdsbiträde vid seminariet samt därunder på ett tillfredsställande sätt fyllt denna sin uppgift, ville tillstyrka, att någon pension måtte beredas honom.

På grund av remisser hava utlåtanden i ärendet avgivits den 21 februari 1916 av folkskolöverstyrelsen och den 7 mars 1916 av statskontoret.

Folkskolöverstyrelsen har i likhet med domkapitlet funnit det rättvist och billigt, att Andersson vid avgång från sin befattning erhöles pension, detta särskilt med hänsyn därtill, att Andersson genom läkarbetyg styrkt sig hava genom sitt mångåriga hårda arbete i seminariets tjänst ådragit sig den sjukdom, som satte honom ur stånd att kunna för framtiden försörja sig med eget arbete.

Beträffande pensionsbeloppets storlek har överstyrelsen anförut följande:

Utginge man vid bestämmandet av pensionens storlek därifrån, att Andersson under de senare åren erhållit en avlöning av 18 kronor i veckan eller 936 kronor för år, skulle i enlighet med den för civila befattningshavare i detta hänseende gällande beräkningsgrunden hel pension utgöra 624 kronor. Det av rektor ifrågasatta beloppet, 500 kronor, syntes därför icke vara för högt.

Överstyrelsen erinrade, att 1909 års riksdag på Kungl. Maj:ts framställning beviljat en pension å 500 kronor åt eldaren vid högre allmänna läroverket i Skara Anders Kristofferson, vilkens befattning torde kunna anses tämligen likartad med den, Andersson innehade.

Statskontoret yttrar bland annat:

Med hänsyn till sökandens långvariga, väl vitsordade arbete vid folkskoleseminariet i Lund ansåge statskontoret billigt, att honom bereddades någon pension, då han till följd av ålderdomssvaghet och sjuklighet nödgades lämna sin syssla. Det föreslagna pensionsbeloppet, 500 kronor, kunde visserligen icke anses i och för sig oskäligt högt; men då pensioner till arbetare i statens tjänst plägade utan avseende å deras större eller mindre arbetsförtjänst bestämmas i vanliga fall till 300 kronor och endast, när i undantagsfall särskilda omständigheter föreläge, kunde uppgå till något därutöver, såsom exempelvis då 1915 års riksdag beviljade parkarbetaren vid Alnarps lantbruks- och mejeriinstitut N. Andersson en pension av 400 kronor, ville det med fästhet avseende därå, att sökanden visserligen icke såsom nyssnämnda Andersson intoge en förmans ställning men dock haft en mera ansvarsfull befattning än en vanlig arbetare, synas statskontoret, som om pensionen i detta fall väl knappast borde sättas till föreslagna beloppet men å andra sidan icke heller bestämmas lägre än till 400 kronor.

Departement-
schefen.

Såsom domkapitlet erinrat, har den befattning, Andersson innehar, icke varit upptagen i seminariets ordinarie stat, vadan han icke äger rätt till pension.

I likhet med de myndigheter, som yttrat sig i ämnet, anser jag, att pension av statsmedel likväl bör beredas honom. Av skäl, som statskontoret anförut, synes mig pensionsbeloppet böra sättas till 400 kronor. Beviljas detta belopp, förfaller därmed frågan om understöd åt Andersson enligt lagen om allmän pensionsförsäkring.

Med hänsyn till innehållet i det företedda läkarbetyget synes det önskvärt, att pension må kunna tillgodokomma Andersson redan före den för pensionsrättens inträdande ifrågasatta tidpunkten, 1917 års ingång, och torde därför pensionen böra få utgå från och med månaden näst efter den, i vilken Andersson avgått från sin befattning.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen medgiva,

att trädgårdsbiträdet vid folkskoleseminariet i Lund Anders Andersson må från och med månaden näst efter den, i vilken han entledigas från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 400 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

P. G:son Lönegren.
